

ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

The Economic and Social Impact from the COVID-19
Situation on the People in Nakhon Si Thammarat Province

สุดารัตน์ สุดสมบุญ¹, ปิยะชาติ ปทุมพร², เนตรชนก สุนาสวน³ และ จิราภรณ์ ชันญชนะ⁴

Sudarat Sudsomboon¹, Piyachat Pathunporn², Nedchanok Sunasuan³

and Jiraporn Chananchana⁴

หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย¹

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{2,3,4}

Doctor of Political Science program, Mahamakut Buddhist University, Thailand¹

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand^{2,3,4}

E-mail: ¹sudsomboon.1208pao@gmail.com

Retrieved 02-10-2022; Revised 03-11-2022; Accepted 06-02-2023

Doi : 10.14456/jappm.2023.2

บทคัดย่อ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แพร่ไปทั่วทุกมุมโลก ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้วิถีชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงและมีการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม 2) การปรับตัวการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ และ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการประกอบอาชีพไม่สามารถทำได้ตามปกติ ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมากที่สุด ในขณะที่ การจัดการศึกษาทั้งระบบ ได้รับผลกระทบทางสังคมน้อยที่สุด 2) มีการปรับตัวทั้งการประหยัด พึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด เพิ่มช่องทางในการเพิ่ม/หารายได้ และต้องการทักษะใหม่เพื่อการประกอบอาชีพ และการสวมใส่หน้ากากอนามัย การล้างมือ การเว้นระยะห่าง เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวัน และ 3) แนวทางบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ภาครัฐต้องมีมาตรการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับประชาชนแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ให้ความรู้และรณรงค์เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ภาคประชาชน และหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดนครราชสีมา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดมาตรการช่วยเหลือในระดับจังหวัดได้

คำสำคัญ: ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม; ชีวิตวิถีใหม่; โควิด-19

Abstract

Caused by the spread of the corona virus 2019 (Covid-19) in every corner of the world, affecting people in various areas. Especially the economic and social dimensions Until making the daily lifestyle change and have to adjust to keep up with the situation. The objectives are: 1) to study the economic and social impact; 2) to study the adaptation to the new normal behavior (New Normal Behavior) and 3) to study ways to solve problems and mitigate the economic and social impacts from the epidemic situation of the new coronavirus disease 2019 (COVID-19) of people in Nakhon Si Thammarat province. It is a quantitative research. The questionnaire was used with a questionnaire with 400 people aged 18 years and over in Nakhon Si Thammarat Province. by using cluster sampling and simple sampling. The data were analyzed using descriptive statistics such as percentage, mean, standard deviation. The results of the research found that 1) economic and social impacts Overall, it was at a moderate level. by occupation that cannot be carried out normally received the most economic impact ($\bar{x}=4.29$, S.D.=0.69) while the entire education management system had the greatest social impact ($\bar{x}=3.97$, S.D.=0.78) 2) There is an adjustment in both saving be as self-reliant as possible Increase channels to increase / earn money and need new skills for a career and wearing masks, washing hands, social distancing It's part of everyday life. and 3) approaches to mitigate socio-economic impacts. The government must have measures to help in various fields. suitable for each group of people clearly and easily accessible to the people Continuously educate and campaign about emerging diseases and the social sector and the people's sector. must take care of yourself.

Keywords: Economic and Social Impacts; New Normal; COVID – 19

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (Covid-19) เริ่มต้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 และลุกลามไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและ

เศรษฐกิจของประชากร และเมื่อวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 องค์การอนามัยโลก ได้มีการประกาศการระบาดใหญ่ (pandemic) เนื่องจากการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563ก) จากสถิติเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2564 ประชากรทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อ 217,878,383 คน เสียชีวิตแล้ว 4,523,227 คน และรักษาหายแล้ว จำนวน 194,731,601 คน โดย 5 ลำดับแรกของประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสูงสุด คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา (39.9 ล้านคน) อินเดีย (32.7 ล้านคน) บราซิล (20.7 ล้านคน) รัสเซีย (6.9 ล้านคน) และอังกฤษ (6.7 ล้านคน) (Dong et al, 2021) สำหรับประเทศไทยพบผู้ป่วยต้องสงสัยรายแรกเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2563 เป็นนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนอายุ 74 ปี เดินทางมาถึงกรุงเทพมหานคร และนับถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2564 มีผู้ติดเชื้อยืนยันสะสม 1,204,729 คน เสียชีวิตแล้ว 11,589 คน และรักษาหายแล้ว 994,346 คน (กรมควบคุมโรค, 2564) ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง ในระดับมหภาค ทำให้อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจไทยติดลบ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สูญเสียรายได้กว่า 1.89 ล้านล้านบาท รวมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อการส่งออกของไทย ทำให้เกิดคนตกงานเป็นจำนวนมาก ส่วนในระดับจุลภาค จำนวนยอดคนตกงานที่พุ่งสูงสุดทำให้มีผลกระทบต่ออำนาจการจับจ่ายของประชาชน (สำนักข่าวอิสรฯ, 2563) ส่วนเสวาลักษณ์ กิตติประภัสร์ และคณะ (2563) กล่าวว่า การระบาดของโควิด-19 มีผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยและคนจนมาก โดยเฉพาะช่วงการปิดเมือง (Lockdown) มากที่สุด แม้หลังมีการเปิดเมืองหรือคลายล็อกแล้ว ผลกระทบยังคงอยู่ ทั้งการลดลงของรายได้ การตกเกณฑ์เป็นคนจนใหม่ การตกงาน การเป็นหนี้ ซึ่งไม่มีแนวโน้มจะเป็นเหมือนเดิม

ส่วน กรรมการธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา (2563) ชี้ว่าโควิด-19 ทำให้เกิด New Normal หรือวิถีชีวิตปกติแบบใหม่ ที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยระบุว่า New Normal จะครอบคลุม วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ทั่วโลกในช่วง 1-2 ปี ประเด็นด้านสังคมเป็นอีกมิติที่สำคัญ โดยเฉพาะเรื่องความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ผู้คนติดเชื้อล้มตายเป็นจำนวนมาก ผลกระทบด้านสังคมอาจแบ่งออกเป็น 1) ด้านวัฒนธรรม จะมีการเปลี่ยนแปลงการทักทาย การพูดคุย ความใกล้ชิดถูกเนื้อต้องตัว มาเป็นการทักทายที่ไม่ถูกเนื้อต้องตัวกัน แต่สุภาพเรียบร้อย ทำให้รู้สึกถึงความสนิทสนมเป็นกันเองไม่ต่างจากการสัมผัสกัน 2) การเฉลิมฉลองเทศกาลต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัด เพราะรูปแบบเดิมทำให้เกิดการแออัด ยากที่จะรักษาระยะห่างทางสังคมเพื่อป้องกันการติดเชื้อไว้ได้ 3) การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน แต่ยังคงรักษามโนธรรมนิยมอันดีไว้เช่นเดิม เช่น การสวดมนต์ออนไลน์ 4) ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ นับจากในสถานรับเลี้ยงเด็ก เด็กอนุบาล จนถึงการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ตลอดจนจนถึงการพัฒนาทักษะของผู้ใหญ่ วัยแรงงาน บังคับให้เราต้องจัดสภาพการเรียนรู้ให้มีระยะห่าง จำนวนผู้เรียนต่อห้องต้องลดลง การใช้เวลาแต่ละคาบอาจต้องลดให้สั้นลง ใช้เทคโนโลยีมาช่วยการเรียนรู้ให้มากขึ้น 5) ด้านการสาธารณสุข ตระหนักถึงการดูแลสุขภาพด้วยตนเองมากขึ้น และการคัดค้นวิจัยที่ยังจำเป็นต้องมีการการแพทย์และสาธารณสุข และ 6) ด้านสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไป

กระทบระบบนิเวศ ทั้งการบุกรุกทำลายป่า การนำสัตว์ป่ามาเลี้ยงหรือมาทำเป็นอาหาร จะเห็นได้ว่าสถานการณ์ของโรคดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งทุกคนต้องปรับตัวในวิถีชีวิตใหม่

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่พบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ไม่ได้น้อยไปกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในขณะเดียวกันจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของภาคใต้ ยิ่งทำให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างมากขึ้น จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การระบาดระลอกใหม่ ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 18-30 ธ.ค. 2563 พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 อย่างต่อเนื่องแล้วใน 49 จังหวัด ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ต้องประสบกับภาวะหยุดชะงักลงเหมือนกับทุกพื้นที่ แม้ว่าจะได้มีการเยียวยาช่วยเหลือจากภาครัฐ หรือแม้แต่ในท้องถิ่นเองก็ตาม ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และเกิดการปรับตัวภายใต้สถานการณ์วิถีชีวิตใหม่ (New Normal Behavior) ของประชาชน ซึ่งเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายต้องมีความตระหนักและรีบดำเนินการหามาตรการเพื่อเป็นแนวทางในการรับมือกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น อันจะทำให้วิถีชีวิตของประชาชนกลับมาอยู่ในภาวะปกติพร้อมกับปรับตัวเองกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ ได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัยจากโรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

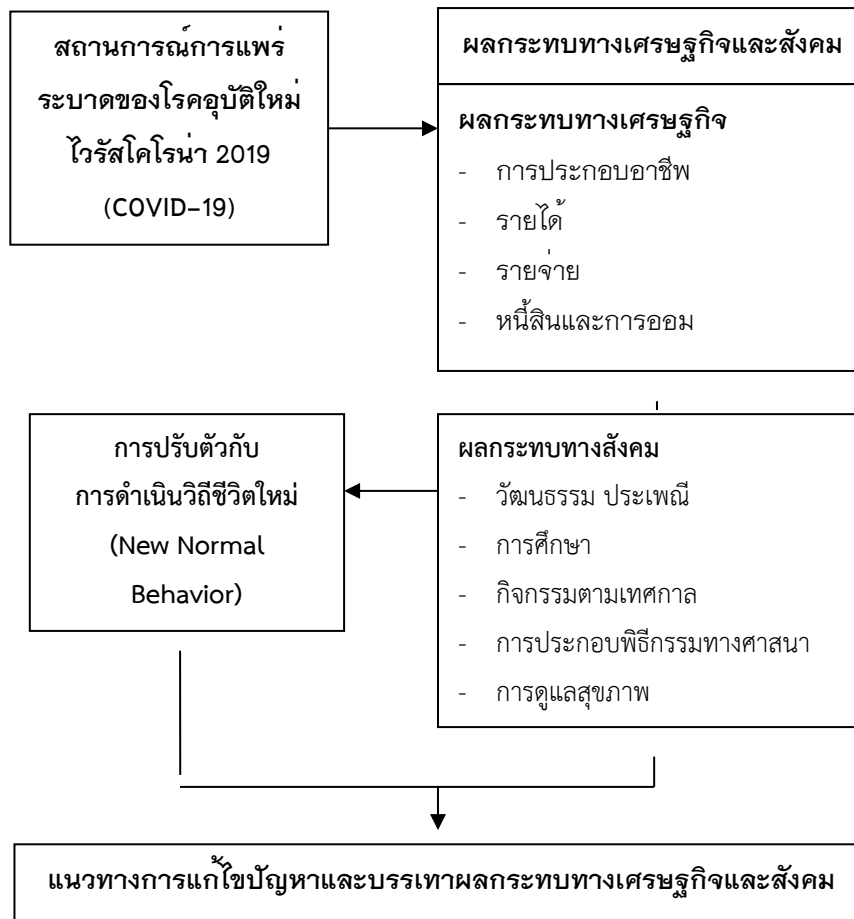
บทความวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และนำเสนอผลของการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่จากสถานการณ์โรคดังกล่าว ทั้งนี้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังไม่เคยมีปรากฏมาก่อน ผลการศึกษาจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัว เตรียมความพร้อม เพื่อรับมือกับสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวกับการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ (New Normal Behavior) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เหมาะสมกับบริบทของประชาชนใน จังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดและทฤษฎีของ แวนเคลย์ และคณะ (Vanclay et al., 2006) ประกอบด้วยผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้. โรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นตระกูลของไวรัสที่ก่อให้เกิดอาการป่วยตั้งแต่โรคไข้หวัดธรรมดาไปจนถึงโรคที่มีความรุนแรงมาก เช่น โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS-CoV) และโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS-CoV) เป็นต้น เป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อนในมนุษย์ก่อให้เกิดอาการป่วยระบบทางเดินหายใจ และสามารถแพร่เชื้อจากคนสู่คนได้ (กรมควบคุมโรค, 2564) พบการระบาดครั้งแรกในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในช่วง

ปลายปี 2019 อาการทั่วไป ได้แก่ อาการระบบทางเดินหายใจ มีไข้ ไอ หายใจถี่ หายใจลำบาก ในกรณี ที่อาการรุนแรงมาก อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ ไตวาย หรืออาจเสียชีวิต ได้ การรักษาเป็นลักษณะแบบประคับประคองเพื่อบรรเทาอาการป่วยต่าง ๆ โดยปัจจุบันมีการผลิต วัคซีนมาฉีดป้องกันให้ประชาชนแล้ว แต่ยังไม่มียานวิจัยรับรองว่าถ้าฉีดวัคซีนแล้วจะไม่ติดเชื้อโควิด 19 ได้อีก ระยะเวลาการมีชีวิตรอดอยู่ของเชื้อในสิ่งแวดล้อม เช่น บนสิ่งของ อาหาร ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าโค วิด 19 อยู่บนพื้นผิวได้นานเพียงใด ขณะที่ข้อมูลเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าไวรัสอาจอยู่รอดได้ในไม่กี่ชั่วโมง โดยน้ำยาฆ่าเชื้อสามารถฆ่าเชื้อไวรัสไม่ทำให้สามารถแพร่เชื้อได้ แต่พบว่ามีวิธีป้องกันการติดเชื้อได้ เช่น การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกไปสู่ที่ชุมชนหรือบางครั้งขณะอยู่ในครอบครัว การเว้นระยะห่าง การล้างมือบ่อย ๆ ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าวยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องในหลาย ประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทย ในทางกลับกันหลายประเทศสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้บ้าง แล้ว และเริ่มที่จะเรียนรู้การอยู่กับโรคอุบัติใหม่นี้ในรูปแบบปกติใหม่ (New normal)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

แนวคิดของแวนเคลย์ และคณะ (Vanclay et al., 2006) ได้กล่าวว่า ผลกระทบทางสังคม ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ชุมชน สิ่งแวดล้อม สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ความ วิตกกังวลและความปรารถนาที่จะได้ นอกจากนี้ ดาว ชุ่มตะขบ (2563) ได้กล่าวว่าการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ทำให้หลายประเทศรวมถึงไทยตัดสินใจประกาศปิดประเทศ (Lock Down) ซึ่งเป็นมาตรการ ควบคุมจำกัดการเดินทาง รวมถึงการยกเลิกกิจกรรมในพื้นที่ สาธารณะ การประกาศปิด ห้างสรรพสินค้าและสถานประกอบการหลายประเภทที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ รวมถึงการ ให้ทำงานที่บ้านเพื่อเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ตามนโยบายอยู่บ้านหยุดเชื้อเพื่อชาติ มาตรการดังกล่าว แม้จะส่งผลดีต่อการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ส่งผล กระทบในทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ในขณะที่ กรมควบคุมโรค (2564) พบว่า ผลกระทบรุนแรงมาก ที่สุดในการระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 เป็นต้นมา คือ กลุ่มประชาชนที่มีรายได้ น้อย รวมถึงกลุ่มเปราะบางอื่น ได้แก่ เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการและคนเจ็บป่วย ซึ่งเป็นผลมาจากการ สูญเสียรายได้ ทั้งจากการถูกเลิกจ้าง งานน้อยลง และผลกระทบลูกโซ่ ไปถึงการลดลงของคุณภาพ ชีวิต การไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง หรือการไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงผลจากการมีต้นทุนทางสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการแพร่การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมในหลายประเด็น เช่น 1) ประเด็นรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไป สอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์มนัส ดีอด (2563) พบว่า สภาพการทำงานในสภาวะการเกิดโรค ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้ให้บริการส่งอาหารไปยัง ที่พักยังสามารถที่จะปรับตัวต่อการเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เนื่องมาจากตัวผู้

ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พักเอง มีการป้องกันตัวเองเพื่อไม่ให้เกิดการติดต่อของโรคระบาด และทางบริษัทมีมาตรการป้องกันต่าง ๆ ออกมาช่วยเหลือ รวมทั้งมาตรการของรัฐด้วย สอดคล้องกับ Lekfuangfu et al., (2020) ได้ศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดต่อแรงงานในประเทศไทย พบว่าร้อยละ 31.5 ของแรงงานไทยทำงานในกลุ่มงานที่ต้องอาศัยเครื่องจักรและไม่สามารถทำงานผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารได้ 2) ประเด็นของรายได้ การศึกษาของ Kaplan et al., (2020) พบว่า หากไม่มีการล็อกดาวน์ แรงงานในสายงานที่ไม่สามารถทำงานที่บ้านและรูปแบบงานมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้รับผลกระทบมากที่สุดจากรายได้ที่ลดลงกว่าร้อยละ 27 ในขณะที่แรงงานในสายงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นสูงแต่สามารถทำงานที่บ้านได้ มีรายได้ลดลงร้อยละ 15 แรงงานที่เหลือมีรายได้ลดลงร้อยละ 5 และ 3) ประเด็นการว่างงาน จากการศึกษาของ Coibion et al., (2020) ได้สำรวจครัวเรือนในสหรัฐอเมริกา พบว่า การแพร่ระบาดของโรคไวรัสส่งผลกระทบท่ออัตราการว่างงานในสหรัฐสูงกว่าตัวเลขทางการของการยื่นขอเงินช่วยเหลือผู้ว่างงาน เนื่องจากแรงงานที่ตกงานส่วนหนึ่งไม่ถูกนับว่าอยู่ในตลาดแรงงาน เพราะไม่ได้กำลังมองหาใหม่ในระยะเวลาสั้น ดังนั้น ตัวเลขสถิติอัตราการว่างงานจะเพิ่มขึ้นแค่เพียงราว ๆ ร้อยละ 2 แม้ว่าในความเป็นจริงแรงงาน กว่าร้อยละ 7 ออกจากตลาดแรงงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของ แวนเคลย์ และคณะ (Vanclay et al., 2006) ร่วมกับผลการศึกษาทั้งของกรมควบคุมโรค (2564) และ Coibion et al., (2020) มากำหนดเป็นกรอบในการวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย (Research design) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร คือ ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,201,113 คน (ศูนย์บริหารการทะเบียนภาค 8 สาขานครศรีธรรมราช) กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรทาร์โร ยามาเน่ (1973) จากนั้นกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจาก 4 อำเภอของจังหวัดนครศรีธรรมราช การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ออกเป็น 4 กลุ่มอำเภอหรือเรียกโดยทั่วไป คือ เขา ป่า นา เล ตามกลุ่มการพัฒนาชุมชน แล้วจับสลาก 1 อำเภอจากกลุ่มข้างต้น ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอทุ่งสง อำเภอปากพนัง และ อำเภอลานสกา และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง อำเภอละ 100 ตัวอย่าง ซึ่งการเข้าถึงหรือสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการประสานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์การสำรวจข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง หากไม่ได้รับการยินยอมในการให้ข้อมูล จะหยุดการสำรวจข้อมูลและเลือกตัวอย่างอื่นต่อไปจนครบ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ (1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน จำนวน 7 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) (2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นแบบประเมินค่าระดับผลกระทบแบบ Rating Scale โดยจำแนกระดับผลกระทบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจ มีจำนวน 8 ข้อ และ ผลกระทบทางสังคม มีจำนวน 15 ข้อ (3) การปรับตัวของประชาชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ชีวิตปกติรูปแบบใหม่ (New Normal) เป็นข้อคำถามแบบแบบตรวจสอบรายการ และ (4) แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ที่เหมาะสมกับบริบทของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทั้งนี้ เครื่องมือทั้งหมดตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach s alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .950

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2564 โดยส่งแบบสอบถามไปยังอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 อำเภอ รวมทั้งหมด 400 ชุด โดยคณะวิจัยได้ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละอำเภอ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้เก็บข้อมูลให้ ซึ่งก่อนเก็บข้อมูล คณะวิจัยได้ดำเนินการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถาม พร้อมกำหนดนัดหมายวันเวลาส่งแบบสอบถามคืนภายใน 30 วัน โดยขอความอนุเคราะห์ให้ทางอำเภอจัดส่งมายังผู้วิจัยโดยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ซึ่งมีขั้นตอนและ วิธีการดังนี้ (1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด (2) ลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง เรียบร้อย แล้วนำมาลงรหัสตามที่กำหนดไว้ (3) การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยวิธีการเชิงปริมาณ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยคำนวณทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ 1) ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และ 3) ข้อคำถามเกี่ยวกับการปรับตัวของประชาชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ชีวิตปกติรูปแบบใหม่ (New Normal) และ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

จาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ที่เหมาะสมกับบริบทของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชน จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.0 อายุระหว่าง 25–34 ปี ร้อยละ 49.0 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.8 อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 27.0 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.8 การติดเชื้อโควิด 19 ของสมาชิกในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดไม่พบการติดเชื้อโควิด 19 ของสมาชิกในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.3 มีเพียงส่วนน้อยมากที่ติดเชื้อโควิดและไม่ทราบว่าสมาชิกติดเชื้อโควิด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน n= 400	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	188	47.0
หญิง	212	53.0
อายุ		
25–34 ปี	196	49.0
35–44 ปี	59	14.8
45–54 ปี	77	19.3
55–64 ปี	47	11.8
65 ปีขึ้นไป	21	2.3
การศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	33	8.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	56	14.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	41	10.3
อนุปริญญา / ปวส.	116	29.0
ปริญญาตรี	147	36.8
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.8
อาชีพ		
เกษตรกร	9	2.3
รับจ้างทั่วไป	108	27.0
นักเรียน / นักศึกษา	102	25.5
ธุรกิจส่วนตัว	28	7.0
พนักงานบริษัทเอกชน	105	26.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	23	5.8
แม่บ้าน /ว่างงาน	25	6.3
การนับถือศาสนา		

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน n= 400	ร้อยละ
พุทธ	391	97.8
อิสลาม	8	2.2
มีสมาชิกในครอบครัวติดเชื้อโควิด-19		
มี	1	0.2
ไม่มี	397	99.3
ไม่ทราบ	2	0.5

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้ ($\bar{x}=4.29$, S.D.=0.69) การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้รายได้ของครัวเรือนลดลง ($\bar{x}=3.39$, S.D.=0.82) และ การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้หนี้สินของครอบครัวเพิ่มขึ้น ($\bar{x}=3.37$, S.D.=0.94) ส่วนผลกระทบทางสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบทางสังคม เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ ($\bar{x}=3.97$, S.D.=0.78) การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ ($\bar{x}=3.51$, S.D.=0.89) และ การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลง เช่น การเว้นระยะ การสวมหน้ากาก การล้างมือ ($\bar{x}=3.43$, S.D.=0.88) ดังตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	SD.	ระดับผลกระทบ
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้	4.29	.69	มาก
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้รายได้ของครัวเรือนลดลง	3.39	.82	ปานกลาง
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้หนี้สินของครอบครัวเพิ่มขึ้น	3.37	.94	ปานกลาง
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้รายได้ของครัวเรือนลดลง	2.91	1.19	ปานกลาง
รวม	3.49	.45	ปานกลาง

ตารางที่ 3 ผลกระทบทางสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

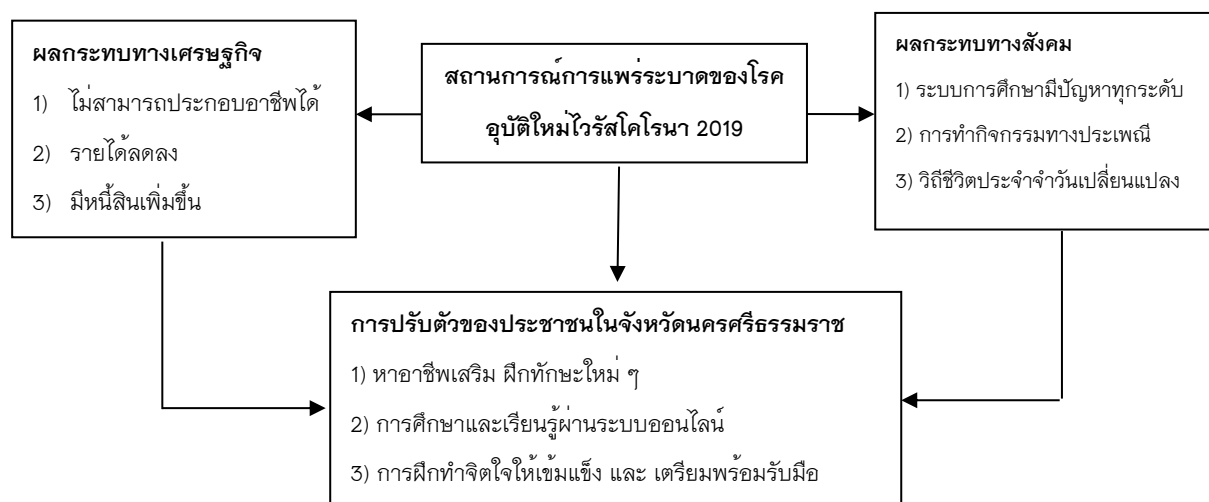
ผลกระทบทางสังคม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	SD.	ระดับผลกระทบ
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ	3.97	.78	ปานกลาง
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้	3.51	.89	ปานกลาง
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลง เช่น การเว้นระยะห่าง การสวมหน้ากาก การล้างมือ	3.43	.88	ปานกลาง
การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ความสัมพันธ์ในชุมชนแย่ลง	3.21	1.02	ปานกลาง
รวม	3.53	.37	ปานกลาง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การปรับตัวของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่วนใหญ่ตอบว่าต้องประหยัด และพยายามพึ่งตนเองมากที่สุด หลายคนปรับตัวด้วยการพยายามหางานทำเพิ่ม ทำงานนอกเวลา เพื่อหารายได้เสริม ไม่ว่าจะเป็นขายของที่บ้าน/ชุมชน รับจ้างทั่วไป มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ฯลฯ และอยากได้ทักษะใหม่ เพื่อโอกาสในการทำงานใหม่ อาชีพใหม่ด้วย โดยทักษะที่ต้องการได้แก่ การค้าขาย มากที่สุด รวมทั้ง การขายของออนไลน์ การทำอาหาร ทำขนมเบเกอรี่ ความรู้ทางการเกษตรและการเกษตรผสมผสาน การทำสวน งานที่ต้องใช้ฝีมือเฉพาะด้าน เช่น การตัดผม เสริม

สวย งานตัดเย็บเสื้อผ้า นวดแผนไทย งานจักสาน งานฝีมือ เช่น ร้อยลูกปัด จักสาน รวมทั้งงานช่างต่าง ๆ เช่น ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไม้ ช่างหินขัด ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า การพยายามหาทักษะใหม่ในการประกอบอาชีพ จึงเป็นการพยายามปรับตัวเพื่อที่จะได้มีงานทำ สร้างรายได้และใช้ชีวิตได้ต่อไปในยุคหลังโควิดด้วย แม้แต่แรงงานที่มีอายุค่อนข้างมากและผู้สูงอายุยังสะท้อนความต้องการทำงานและเรียนรู้ทักษะใหม่ เช่น การตลาดและขายของออนไลน์ และการทำการเกษตร เป็นต้น หลายคนพยายามปรับเปลี่ยนวิธีคิดและพฤติกรรม เช่น พยายามทำใจยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น และพยายามไม่เครียด อดทนกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีการปรึกษาคนใกล้ชิดและเพื่อนบ้าน พังข่าวสารการแนะนำจากรัฐบาล และระมัดระวังในการดูแลสุขภาพสุขอนามัยดีขึ้น รู้วิธีป้องกันตนเองจากโรคระบาด เช่น การสวมหน้ากาก การเว้นระยะห่าง ล้างมือ เป็นต้น

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางในการแก้ปัญหาและบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เหมาะสมกับบริบทของประชาชนใน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ ให้การช่วยเหลือเงินเยียวยา การพักชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย กับธนาคารในสังกัดของรัฐ การส่งเสริม สนับสนุนและสร้างอาชีพ การควบคุมราคาสินค้าให้เป็นไปตามกลไกตลาด การใช้มาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ ทั้ง บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการคนละครึ่ง โครงการเรารักกัน เป็นต้น และ 2) แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางสังคม ทั้งแนวทางดูแลด้วยตัวประชาชนเอง ได้แก่ การดูแลสุขภาพ ลดการพบปะในสถานที่สาธารณะ ทุกคนในสังคมต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน ต้องปรับตัวและทำใจกับการอยู่ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่วนแนวทางการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยภาครัฐ ได้แก่ การแจกหน้ากากอนามัยให้ทั่วถึง เร่งการฉีดวัคซีนให้ครอบคลุม โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาออกกำลังกาย การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการปฏิบัติเพื่อดูแลตนเอง การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาโรค และปรับปรุงเรื่องการรักษาทางการแพทย์

จากผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพที่มีความเชื่อมโยงได้ดังนี้

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้ รายได้ของครัวเรือนลดลง และหนี้สินของครอบครัวเพิ่มขึ้น ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ จิราภรณ์ แผลงประพันธ์ และ สมชัย จิตสุชน (2563) กล่าวว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้รายได้ของครอบครัวลดลง เนื่องจากสถานประกอบการปิดหรือหยุดดำเนินการ ห้างร้าน ตลาดนัดปิดตามมาตรการของรัฐ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีรายได้ลดลง ส่วนกฤษฎา บุญชัย และคณะ (2563) พบว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ประชาชนรายได้ลดลง รายจ่ายมากขึ้น มีปัญหาการเข้าถึงตลาด ต้องรองรับแรงงานกลับบ้านที่ทั้งหยุดพักงาน ตักงาน หรือรายได้ลดลง รายได้ที่ลูกหลานส่งกลับบ้านลดลง รายจ่ายเรื่องค่าอาหาร สุขภาพ ไฟฟ้า-โทรศัพท์ เลี้ยงบุตรหลาน เพิ่มขึ้น ในขณะที่ เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์ และคณะ (2563) พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของคนจนใหม่จำนวนมาก ซึ่งสะท้อนการลดลงของรายได้อย่างมาก และการออมที่มีแนวโน้มติดลบมากขึ้น และยังสอดคล้องกับ สุพิชญา วงศ์วาสนา (2564) พบว่า พนักงานมีหนี้สินและรายจ่ายเพิ่มขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเครื่องแต่งกาย ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ได้แก่ ค่าภาษี ค่าของขวัญและเงินบริจาค

2. ผลกระทบทางสังคมของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการจัดการศึกษาทุกระดับ ประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ และการใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลกระทบทางสังคมที่ประชาชนได้รับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ (2564) พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลต่อการปฏิบัติศาสนกิจ และการจัดงานประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นทำได้ยากขึ้น และต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กรรมาธิการการสาธารณสุข วุฒิสภา (2563) ได้กล่าวว่า ผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้เกิด New Normal หรือวิถีชีวิตปกติแบบใหม่ทางด้านสังคมที่ต้องได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น เช่น ด้านความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ การปฏิบัติศาสนกิจ และงานประเพณีต่าง ๆ ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์

3. แนวทางบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ภาครัฐต้องมีมาตรการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับประชาชนแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ให้ความรู้และ

รณรงค์เกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่อย่างต่อเนื่อง และภาคสังคม และภาคประชาชน การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยและองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูนิเซฟ ประเทศไทย (กรุงเทพฯ, 2563) รัฐบาลและสังคมควรให้ความช่วยเหลือดูแลครัวเรือนเปราะบาง โดยเฉพาะครัวเรือนเปราะบางซ้ำซ้อนมากกว่ากลุ่มครัวเรือนทั่วไป การเยียวยาจะต้องทำอย่างทั่วถึง ไม่ตกหล่น เช่น การสนับสนุนรายได้ควรเป็นไปในลักษณะที่ต้องได้รับในทุกครัวเรือน (Universal Access) ในส่วนของมาตรการที่เกี่ยวข้องกับรายจ่ายรัฐบาลสามารถใช้การลดค่าครองชีพที่ดำเนินการอยู่แล้วได้ นอกจากนี้รัฐควรมีมาตรการเสริมเป็นการเฉพาะด้วย เช่น มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่หรือแพทย์ทางไกล (Telemedicine) สำหรับครัวเรือนเปราะบางที่มีปัญหาการเดินทางเข้ารับบริการทางการแพทย์ (ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ) เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่ และการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษา “ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” จะเห็นว่า 1) การประกอบอาชีพเดิมไม่สามารถทำได้ภายใต้สถานการณ์นี้ ดังนั้นประชาชนควรมีอาชีพมากกว่า 1 อาชีพหรือมีทักษะที่สามารถประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ เพื่อให้เกิดอาชีพใหม่ที่สามารถก่อเกิดการสร้างรายได้ 2) จากสถานการณ์นี้ประชาชนต้องตระหนักเรื่องการออม และต้องลงมือทำอย่างจริงจัง และควรดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3) ภายใต้สถานการณ์วิกฤติยังมีโอกาสให้เกิดเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะจากช่องทางออนไลน์ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นแพลตฟอร์มการซื้อขายสินค้าบริโภคและอุปโภคในขนาดได้ เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา 4) วิถีชีวิตประจำวันของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจ วัฒนธรรมประเพณี การทักทาย แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณค่าตามเอกลักษณ์ความเป็นไทย และ 5) ชีวิตต้องมีการวางแผน โดยเฉพาะด้านการออม ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าสัดส่วนการออมของประชาชนชาวไทยอยู่ในอัตราต่ำมาก ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมการออมอย่างจริงจัง เพื่อรองรับกับเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ในอนาคต

ดังนั้น การเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อนนั้น หากไม่มีการเตรียมตัว การปรับตัว การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ย่อมนำมาซึ่งความยากลำบากในการอยู่รอดภายใต้วิกฤตการณ์นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการถอดบทเรียนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางลดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการประกอบอาชีพที่สามารถทำได้ในทุกสถานการณ์ การจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตประจำวันเพื่อป้องกันการเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. ปรับกระบวนการคิด ทักษะคิด ความเชื่อ ต่อการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเฉพาะการปฏิบัติทางศาสนกิจ ประเพณีที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดทำคู่มือปฏิบัติในแต่ละประเพณีที่สอดคล้องตามหลักศาสนา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดนครศรีธรรมราช หรือในพื้นที่อื่น ๆ

2. ควรศึกษาประสิทธิภาพของมาตรการรัฐที่ให้การช่วยเหลือประชาชนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2563). *หมอชีโควิดส่งผลกระทบต่อยุทธวิธีชีวิตแบบใหม่ด้านสังคม*. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.dailysnews.co.th/politics/771154>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). *กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/20997utm>
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563ก). *คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมควบคุมโรค. (2564). *ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด-19 ในระดับโลก และในประเทศไทย* (รายงานผลการทบทวน). สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP).
- กรมควบคุมโรค. (2564). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2563, จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>
- กฤษฎา บุญชัย, จุฑาทิพย์ มณีพงษ์, ปิโยรส ปานยงค์, วรภัทรพร เตใจ, ประภาส ปิ่นตบแต่ง, วิฑูรย์ เลี่ยมจำรูญ และสุภา ไยเมือง. (2563). *การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชน ท้องถิ่นต่อภาวะโรคระบาด COVID 19*. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ดาว ชุ่มตะขบ. (2563). *เศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤติโควิด-19. วารสารสังคมวิจัย และการพัฒนา*, 2(3), 11-22.
- จิราภรณ์ แผลงประพันธ์ และ สมชัย จิตสุชน. (2563). *ผลกระทบของ COVID-19 ต่อครัวเรือนที่มีเด็กเล็ก*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563, จาก <https://tdri.or.th/2020/08/covid19-impact-early-child/>
- พงษ์มนัส ดีอด. (2563). *เศรษฐกิจพอเพียง ทางเลือก ทางรอดฝ่าวิกฤติโควิด-19. วารสารสังคมวิจัย และการพัฒนา*, 7(6), 131-144.

- สำนักข่าวอิสรา. (2563). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับจุลภาคจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563, <https://www.isranews.org/article/isranews-scoop/87713-repoer03-13..html>
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2562). ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.ect.go.th/nakhonsithammarat/main.php?filename=index>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2563). กลุ่มอำเภอ โชนเขา ป่า นา เล. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563, จาก <https://nakhonsi.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *การสำรวจผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2563, จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/Press_Release/2563/p28-04-63.aspx
- เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์, ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม, พรราวภินท์ พักตร์ธนาปกรณ และ พัชรภรณ์ ศอกจะบก. (2563). *ผลกระทบทางสังคมจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และวิกฤตเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สุพิชญา วงศ์วาสนา. (2564). ปัจจัยผลกระทบทางลบจาก COVID-19 ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานฝ่ายการโดยสาร กรณีศึกษาบริษัท บางกอกโฟลท์เชอร์วิสเชส จำกัด (BFS). *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(39), 15-30.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลีฟิเกอร์ มาโซ และ ยุทธนา กาเต็ม. (2564). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา*. *วารสารสังคมและมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(2), 161-174.
- Coibion, O., Gorodnichenko, Y., & Weber, M. (2020). *Labor Markets during the COVID-19 crisis: A preliminary view*. Nation Bureau of Economic Research. NBER Working Paper No. 27017, 1-13.
- Dong, E., Du, H. & Gardner, L. (2020). An interactive web-based dashboard to track COVID19 in real time. *The Lancet Infectious Diseases*, 20(5), 533-534.
- Lekfuangfu, W.N., Piyapromdee, S., Porapakkarm, P. & Wasi, N.(2020). *On Covid-19: New Implications of Job Task Requirements and Spouse's Occupational Sorting*. PIER Discussion Paper No. 133.
- Kaplan K., Moll B., & Violante G. (2020). *The Great Lockdown and the Big Stimulus : Tracing the Pandemic Possibility Frontier for the U.S*. Nation Bureau of Economic Research. Working Paper 27794.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York: Harper and Row Publications.

Vanclay, F., Howden, P., Mesiti, L. & Glyde, S. (2006) The social and intellectual construction of Farming Styles: Testing Dutch ideas in Australian agriculture. *Sociologia Ruralis*, 46(1), 61–82.